

Eén bank voor de falende markt

MKB-bedrijven, start-ups en energieprojecten die geen financiering krijgen, moeten kunnen aankloppen bij een nieuwe investeringsbank.

- [Eppo König](#)

De man achter het plan voor een nieuwe Nederlandse investeringsbank van „100 miljard euro” heet niet Hans de Boer, maar Jeroen Kremers. De Boer, voorzitter van werkgeversclub VNO-NCW, lanceerde deze maand het idee voor een groot fonds om de economie te stimuleren. Oud-bankier Kremers biedt de onderliggende studie donderdag aan aan ministers Dijsselbloem (Financiën, PvdA) en Kamp (Economische Zaken, VVD) én aan De Boer.

Samen met consultant Oliver Wyman en advocaten van De Brauw Blackstone Westbroek heeft Kremers maanden gewerkt aan een ambitieus plan. Het idee is om vier financiële instellingen en activiteiten van vier verschillende ministeries samen te brengen in een nieuw fonds: de Nederlandse Financieringsinstelling voor Economische Ontwikkeling (NFEO).

Waarom heeft Nederland een investeringsbank van de overheid nodig?

„Nederland is bijna het enige land zonder zo’n bank. We hebben geen aanspreekpunt voor de Juncker-gelden, de 315 miljard euro die de Europese Investeringsbank (EIB, red.) via nationale banken wil verspreiden om de Europese economie te stimuleren. De financiering van en overheidsregelingen voor het bedrijfsleven zijn versnipperd. De financieringskosten zijn hoog en de expertise is verspreid over plukjes mensen hier en daar.”

Hoe moet uw investeringsbank dat versnipperde veld dan verenigen?

„Middelgrote en kleine bedrijven, start-ups en de al wat grotere ‘scale-ups’ die bij commerciële banken niet genoeg kunnen lenen, moeten nu aankloppen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De Waterschapsbank en de Bank Nederlandse Gemeenten gaan meer over duurzaamheid en energie. En dan heb je nog de Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden die buitenlandse projecten financiert. Het idee is om al die instellingen en regelingen onder één dak te brengen.”

Wat is de rol van de overheid dan?

„Het doel is dat je overheidsbeleid laat uitvoeren door een professionele organisatie die op afstand staat. De club beperkt zich tot daar waar geen financiering is en de markt faalt. Je moet wel uitkijken dat dat grote geheel niet sterft in bureaucratie.”

Hoe komt u aan die 100 miljard?

„Als je die vier financiële instellingen samenvoegt, krijg je een grote balans, wordt je risico kleiner en kun je je buffers beter benutten. Zo speel je 3 miljard euro vrij, zegt Oliver Wyman. Met dat kapitaal, aangevuld met wat energiegeld, kun je bijvoorbeeld obligaties uitgeven in de markt. Stel dat je zo 25 miljard euro ophaalt om leningen te verstrekken, en de EIB, pensioenfondsen en verzekeraars investeren daarbovenop 75 miljard, dan heb je 100 miljard.”

Wat kan de overheid zo verdienen?

„De overheid wordt meerderheidsaandeelhouder van de bank. Stel dat de overheid 1 miljard euro in een windmolenpark investeert en pensioenfondsen en verzekeraars 4 miljard. Ondernemen is niet het doel van de overheid, maar er zal zo’n 5 procent rendement terugvloeien.”

We hebben al een ‘Nederlandse Investeringsinstelling’ van Loek Sibbing. Zelfs de namen lijken op elkaar.

„Dit is echt anders en aanvullend. De instelling van Sibbing is een platform dat pensioenfondsen, verzekeraars en particuliere beleggers koppelt aan investeringsprojecten. Dit wordt een overheidsinstelling. Een professionele club, maar echt een overheidsinstelling. Sibbing zegt dat er allerlei aspiraties in de markt zijn, maar onvoldoende projecten van financieel kaliber. Dat is precies wat deze instelling gaat doen. De overheid krijgt de expertise om van idee naar geschikt investeringsproject te komen.”

Wie gaat deze kar trekken? Is Dijsselbloem bereid om het te doen?

„Hij heeft gezegd dat hij dit onderzoek toejuicht en in ontvangst wil nemen omdat het belangrijk is.”

Uw plan is wel voortvarend. Als de Tweede Kamer dit najaar instemt, kan de bank er begin 2017 zijn, zegt u. Hoeveel politiek draagvlak is er?

„Er is een motie van PvdA, D66 en CDA geweest voor oprichting van zo’n bank. Nu VNO-NCW ziet dat het plan zich beperkt tot financiering waar de markt faalt, zou je denken dat de VVD dit plan ook goed vindt.”

Wat vinden de betrokken banken van uw plan?

„De Waterschapsbank krijgt net een nieuwe bestuursvoorzitter, Menno Snel. Ik heb het hem niet gevraagd, maar ik kan me voorstellen dat hij dit omarmt. Voor de Bank Nederlandse Gemeenten is het een grote verandering. De vraag is of ze zich verder willen ontwikkelen door dit te doen. Er is een discussie daar. De Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden is heel positief, denk ik.”

En de ministeries?

„Er is brede interesse. Maar het is een ambitieuze hervorming met veel coördinatie-uitdagingen. Vier ministeries worden eigenaar van dit ding. Er zijn mensen die energie krijgen van het oprichten van iets wat in zijn klasse het beste kan worden. Andere mensen willen blijven doen wat ze doen. Die zijn minder enthousiast.”

Jeroen Kremers

Jeroen Kremers (1958, Doornspijk) is een van de initiatiefnemers van het plan voor de Nederlandse Financieringsinstelling (NFEO). Hij richtte vorig jaar het Nederlands Investeringsagentschap op.

Kremers is oud-bestuurder van het IMF. Ook was hij bankier bij ABN Amro en Royal Bank of Scotland. Als topambtenaar van het Ministerie van Financiën voerde Kremers één toezichtsmodel voor financiële instellingen in. Hij is commissaris bij onder meer de Nederlandse Spoorwegen en Robeco.